

WPROWADZENIE

Wśród czynników rozwoju społeczno-gospodarczego układów przestrzennych coraz poważniejsze znaczenie ma działalność usługowa. W wyniku procesów przemian wpływa ona na zmiany struktur rynku pracy, nowe lokalizacje działalności gospodarczej oraz wykorzystywanie lokalnych i regionalnych możliwości rozwoju. Do tej idei nawiązują prezentowane w tomie prace poszczególnych autorów podejmujących problematykę wybranych przykładów rozwoju społeczno-gospodarczego krajów Unii Europejskiej oraz układów regionalnych i lokalnych.

Unia Europejska obejmuje kraje zróżnicowane pod względem potencjału wielu cech rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturowego, czego wyrazem jest m.in. ich struktura rynku pracy. Dowodzi tego praca dotycząca oceny stopnia podobieństwa struktur pracujących w krajach unijnych. Przedstawia ona klasyfikację państw pod względem podobieństwa struktur zatrudnienia w sektorach i wybranych sekcjach działalności gospodarczej w latach 2008 i 2018. Struktura zatrudnienia w wybranych sekcjach wskazała na różny stan zaawansowania technologicznego oraz intensywność wykorzystania wiedzy w poziomie rozwoju gospodarczego (M. Markowska, D. Strahl).

Współcześnie w rozwoju społeczno-gospodarczym ważną rolę odgrywają nowoczesne usługi. Nawiązuje do tego analiza zmian struktury usług rozwoju społeczno-gospodarczego krajów Unii Europejskiej, dokonana w latach 2008 i 2017. Wskazano, że większość państw w procesie rozwoju wykorzystuje nowoczesne usługi jako jeden z ważnych czynników rozwoju (J. Dominiak).

Duże znaczenie dla określania potencjału ekonomicznego i jego oceny mają przyjmowane mierniki. Na tym tle dokonano przeglądu literatury dotyczącej miar odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej stosowanych w badaniach międzynarodowych (G. Masik).

Ważnym czynnikiem rozwoju przedsiębiorstw może być ich współpraca z uczelniami wyższymi, która w obecnej sytuacji jest jeszcze słabo rozwinięta. W kolejnym artykule zastanawiano się, w jakim stopniu bliskość uczelni może być czynnikiem nawiązywania wzajemnej współpracy. W wyniku badań empirycznych przeprowadzonych na losowej próbie 383 przedsiębiorstw stwierdzono, że występuje niejednoznaczny związek między bliskością uczelni a współpracującymi z nią przedsiębiorstwami (M. Olszewski).

Wykorzystując koncepcję wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, przedstawiono problematykę lokalnych stref działalności gospodarczej. W wyniku badań empirycznych stwierdzono, że na obszarach, gdzie istnieją lokalne strefy działalności, wartości wskaźników rozwoju są wyższe w stosunku do średnich ich wartości dla obszarów wiejskich (B. Wojtyra).

Ważnym problemem aktywizacji układów regionalnych są rozmiary i struktura ruchu turystycznego. Na tym tle przedstawione zostały rozmiary i dokonana ocena usług turystycznych w Szczecińskim Parku Krajobrazowym – Puszcza Bukowa oraz kierunki

ich rozwoju. Na podstawie wstępnych wyników badań przeprowadzonych w 2019 roku na zbiorze 311 respondentów dokonano jego oceny i stwierdzono, że głównym motywem przyjazdów turystycznych jest rekreacja i wypoczynek. Większość przyjeżdżających jest świadoma, że obszar ten jest chroniony, podkreśla potrzebę dalszych działań informacyjnych o atrakcyjnym miejscu oraz upowszechniania prac edukacyjnych (B. Osóch, W. Zbaraszewski).

W strukturze usług układów lokalnych znaczącą rolę odgrywa gastronomia. Nasilająca się konkurencja powoduje, że przedsiębiorstwa działające w tej branży muszą podejmować intensywne działania na rzecz podniesienia konkurencyjności. Problematyka ta została przedstawiona na przykładzie wybranych restauracji działających w Czerniowcach na Ukrainie (T. Yemchuk, O. Arpul).

W badaniach aktywności turystycznej Polonii ważnym zagadnieniem jest określenie kierunków ruchu turystycznego, w tym jaką rolę odgrywa w nich Polska. Z badań aktywność turystycznej Polonii argentyńskiej skupionej w Buenos Aires wynika, że wśród niej dominuje turystyka wypoczynkowa, głównie na wybrzeżu La Platy. Charakteryzuje się ona głównie aktywnością turystyki indywidualnej (K. Ziółkowska-Weiss, E. Haras).

W świadomości społecznej zarządów wielu podmiotów gospodarczych istnieje potrzeba działań proekologicznych. Przykładem jest prezentacja tego typu rozwiązań stosowanych w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Krakowie. Przedsiębiorstwo stara się ciągle poszerzać zakres działań na rzecz poprawy jakości stanu środowiska przyrodniczego, w celu poprawy jakości i komfortu życia mieszkańców miasta (K. Janczarska-Bergel).

Biorąc pod uwagę dużą wagę podejmowanej problematyki badawczej, zachęcamy do jej kontynuowania i dzielenia się uzyskanymi wynikami w kolejnych tomach „Prac Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego”.

Zbigniew Ziolo, Tomasz Rachwał